

Orgelconcerten bij kaarslicht 2014

ABDIJKERK
WILLEM III STRAAT 40
2552 BS DEN HAAG
WWW.ABDIJKERK.INFO

22 november

Lara Schaffner (Zwitserland)

13 december

Herman van Vliet (Amersfoort)

27 december

Dirk Out (Haarlem)

AANVANG 15.30 UUR

Het historische orgel van de
Loosduinse Abdijkerk

1780-1791

Joachim Reichner

1856

J. Bätz & Co (C.G.F. Witte)

2006

Orgelmakerij Steendam
restauratie en uitbreiding met
zelfstandig pedaal.

Open Podium 2015

Iedere 3e zondag van de maand, 15.30 uur
Toegang gratis

Avondmuzieken 2015

8 maart, 7 juni, 11 oktober 2015, 20.15 uur
Toegang gratis

Zomerorgelbespelingen 2015

Iedere zondag in juli en augustus, 15.30 uur
Toegang gratis

Alle informatie
over onze activiteiten
vindt u op:

www.abdijkerk.info

Hoofdwerk (C-f^{'''})

Bourdon	16 vt **
Prestant	8 vt *
Holpijp	8 vt *
Octaaf	4 vt *
Fluit	4 vt **
Quint	3 vt *
Octaaf	2 vt *
Mixtuur	II-III ¹
Cornet	V
Trompet	8 vt bas **
Trompet	8 vt disc **

Rugwerk (C-f^{'''})

Prestant	8 vt *
Bourdon	8 vt *
Viola di Gamba	8 vt **
Octaaf	4 vt *
Fluit	4 vt **
Roerquint	3 vt *
Gemshoorn	2 vt *
Dulciaan	8 vt bas **
Dulciaan	8 vt disc **
Tremulant	
Afsluiter	

Pedaal (C-d')

Subbas	16 vt ³
Gedekt	8 vt ²
Basson	16 vt ³

Koppels: HW-RW / Ped-HW
Calcant

* Reichner met gebruikmaking
ouder 17^e- en 18^e eeuws pijpwerk

** Witte 1856

¹ Reichner, Witte, Steendam

² Witte 1864 (uit voormalig
Witte-orgel Haagse Kloosterkerk)

³ Steendam 2006

Deze serie is powered by:

J.S. **Bach** heeft Präludium und Fuge c-moll, BWV 549 in Arnstadt gecomponeerd. De Noord-Duitse invloed is vooral in het preludium te horen (de pedaal-solo aan het begin en de compacte schrijfwijze in de handen).

“Vor deinen Thron tret ich hiermit” zou Bach op zijn sterfbed gedicteerd hebben, volgens zijn oudste zoon Carl Philipp Emanuel. Het is een ingetogen bewerking waarin het koraal eenvoudig en zonder versieringen te horen is.

Mendelssohn heeft de “Variations sérieuses” oorspronkelijk voor piano gecomponeerd als opdrachtwerk voor een bundel met variaties van verschillende componisten. Om zich tegen de talrijke “Variations brillantes” van zijn tijdgenoten af te steken, noemde hij zijn variatiereeks “sérieuses”.

Reger combineert de klassieke vormen van Ludwig van Beethoven en Johannes Brahms met de romantische harmonieën van Franz Liszt en Richard Wagner en het complexe contrapunt van Johann Sebastian Bach. Het adventskoraal *Nun komm der Heiden Heiland* is onderdeel van een bundel met 52 ‘makkelijk’ te spelen voorspelen voor de gangbare evangelische koralen.

Folkert **Grondsma** was als docent verbonden aan het Rotterdams conservatorium en als organist o.a. aan de Heilige Pauluskerk in Den Haag. In deze Partita verwerkt hij vijf coupletten van het adventskoraal “Kom tot ons, scheur de heemlen, Heer” op heel verschillende manieren, waarbij aan het slot de eerste variatie nog eens herhaald wordt.

De Pastorale van Gerard **Bunk** is een teder en lichtvoetig stuk gespeeld op de prachtige 8'-stemmen van dit orgel. Bunk weet door verrassende harmonieën een eigen sfeer te scheppen.

In zijn 4e Sonate verwerkt J.G. **Rheinberger** de 9e psalmtoon (tonus peregrinus) die hij in het zijthema van het eerste deel en in de chromatische fuga van het derde deel gebruikt. Het middendeel (intermezzo) is een ingetogen pastorale.

Lara Schaffner werd in 1981 in Schaffhausen (Zwitserland) geboren. Na haar pianostudie aan de ‘Musikhochschule’ te Luzern ving zij in 2005 haar orgelstudie aan bij Monika Henking. In 2008 behaalde zij het concertdiploma (met onderscheiding). Vervolgens zette zij haar studie voort aan het Rotterdams Conservatorium bij Ben van Oosten (masteropleiding) met als zwaartepunt Franse symfonische orgelmuziek. In het kader van deze Masteropleiding heeft zij artistiek onderzoek gedaan naar Marcel Dupré’s *Le Chemin de la Croix*. In 2010 is zij met haar examenconcert in de Kathedrale Basiliek Sint Bavo te Haarlem “cum laude” afgestudeerd. Lara Schaffner was in 2006 en 2007 prijswinnaar van de nationale studieprijz van het *Migros-Kulturprozent* en ontving in 2008 de *Edwin-Fischer-Gedenkpreis* voor haar eindexamen orgel. Zij treedt als organiste solistisch en kamermuzikaal in binnen- en buitenland op. Sinds 2013 is zij als hoofdorganiste verbonden aan de Stadtkirche te Glarus in Zwitserland.

Programma 22 november 2014
Lara Schaffner
(Glarus, Zwitserland)

Johann Sebastian Bach (1685-1750)
Präludium und Fuge c-moll BWV 549
‘Vor deinen Thron tret’ ich hiermit’ BWV 668

Felix Mendelssohn Bartholdy (1809-1847)
Variations sérieuses op. 54
(Orgelbewerking: Reitze Smits)

Max Reger (1873-1916)
‘Nun komm der Heiden Heiland’ op. 67, nr 29

Folkert Grondsma (1944-2000)
Partita over lied 437
‘Kom tot ons, scheur de hemelen, Heer’

Gerard Bunk (1888-1958)
Uit *Acht Charakterstücke op. 10:*
Pastorale

Josef Gabriel Rheinberger (1839-1901)
Sonate IV in a-moll op. 98
Tempo moderato – Intermezzo – Fuga cromatica

In drie vormen en stijlen klinkt het adventskoraal *Nun komm der heiden Heiland*: rijk gecoloreerd (Bach), elke koraalregel ingeleid door vrij contrapunt (Brosig) en in een knap gerealiseerde canon in de kwint (Welters).

Het 300e geboortjaar van **Carl Philipp Emanuel Bach** werd dit jaar herdacht en dat terecht. Vanwege zijn invloed op de ontwikkeling van de vroeg-klassieke (klavier)muziek wordt hij als de belangrijkste zoon van Bach beschouwd. Met zijn bijna overdadige rijkdom aan versieringen is hij duidelijk een vertegenwoordiger van de periode tussen barok en classicisme, de galante stijl, ook wel rococo genoemd.

In het voorjaar van 1844 bezocht **Mendelssohn** Engeland. Tijdens dat bezoek verzocht uitgever Coventry & Hollier hem drie voluntaries te schrijven voor orgel. Dat werd de aanzet tot zijn zes orgelsonates. Aan drie daarvan ligt een koraalmelodie ten grondslag en daarmee schiep Mendelssohn een nieuwe vorm, de 'koraalsonate'. De inleiding van de sonate is oorspronkelijk geschreven voor de bruiloft van zijn zus Fanny. Daarna begint het wezenlijke van de sonate, een dubbelfuga waarbij de koraalmelodie in het pedaal ligt. In de tweede fuga wordt de koraalmelodie voortgezet. Het leidt naar een climax waarna de inleiding wordt herhaald, nu echter als afsluiting.

De 2e symfonie van **Widor** is door Jan Zwart eens treffend gekarakteriseerd als 'Een dagje op het land'. De Pastorale is er als herdersspel duidelijk in te herkennen. Ook het Andante ademt die sfeer, zij het dat de themabehandeling symfonische trekjes vertoont en de thema's met veel fantasie worden uitgewerkt. De virtuoze finale is in thematisch opzicht ongecompliceerd, maar de voortdurende snelle achtstenbeweging brengt het stuk tot een levendig en boeiend perpetuum mobile. De cadans aan het slot suggereert klokgebeier, alsof de symfonie wil worden uitgeluid.

Het hoofdthema van het Andantino van **Vierne** heeft als zinsbouw een voorzin en nazin met een fraai opgaande en afgaande lijn. Het klinkt drie keer, afgewisseld door een vriendelijk divertimento met de fluiten als contrasterende registratie. De derde keer klinkt het hoofdthema in majeur. Het stuk wordt niet onmiddellijk afgesloten, want Vierne laat met een dalende reeks warmbloedige akkoorden nog even zijn voorliefde voor chromatiek horen.

Eugène **Reuchsel** behaalde al op 16-jarige leeftijd een Premier Prix voor piano aan het Parijse Conservatorium. Hij oogstte veel roem als pianovirtuoos en gaf in de loop der jaren meer dan 5000 concerten. *La Vie du Christ* is zijn laatste compositie uit 1987, en zijn enige religieuze werk. Elk van de 18 delen van deze cyclus kan als evocatie van een belangrijke gebeurtenis uit het leven van Jezus worden beschouwd. Hij heeft het op de hem eigen, soms verrassende wijze vertolkt in een vroegmodern klankidroom. De eerste twee delen, de aankondiging en de geboorte zijn bedoeld voor de advents- en kersttijd.

Herman van Vliet studeerde aan het Utrechts Conservatorium bij Stoffel van Viegen, Cor Kee en Willem Mudde. Hij was kerkorganist in Bodegraven, Oudewater, Woerden en Amersfoort. Daarnaast heeft hij een levendige concertpraktijk. In zijn programma's combineert hij veelal bekend en onbekend repertoire, een direct gevolg van zijn grote liefhebberij: speuren naar onbekende en zelden uitgevoerde orgelmuziek. In antiquariaten en archieven trof hij bladmuziek aan van componisten als Batiste, Cellier, Thiele, Hoyer, Zweers en Bastiaans. Hoe breed zijn interesses ook zijn, Van Vliets hart ligt vooral bij romantisch repertoire. In 1983 en 1987 voerde hij de 10 orgelsymfonieën van Widor integraal uit op grote Nederlandse orgels, de zogeheten 'Widoriade'. De concertcyclus werd afgesloten met een reeks van cd-opnames op Franse Cavaillé-Coll-orgels. Wegens zijn verdiensten voor de Franse orgelmuziek onderscheidde de Société Académique 'Arts Sciences, Lettres' te Parijs hem met drie medailles. In 2001 werd hij benoemd tot Ridder in de orde van Oranje Nassau. In oktober j.l. werd hij onderscheiden met de Sint-Joris penning van de gemeente Amersfoort.

Programma 13 december 2014 **Herman van Vliet** (Amersfoort)

Drieluik 'Nun komm' der Heiden Heiland'

J.S. Bach (BWV 659) (1685-1750)

Moritz Brosig (1815-1887)

Jan Welters (geb. 1937)

Carl Philipp Emanuel Bach (1714-1788)

Thema con variazioni Wq 69

Felix Mendelssohn Bartholdy (1809-1847)

Sonate nr. 3 in A Op. 65 nr. 3 MWV 58

Con moto maestoso - Andante tranquillo

Charles-Marie Widor (1844-1937)

Uit Symfonie nr. 2 in d Op. 13 nr. 2

Pastorale - Andante - Finale

Louis Vierne (1870-1937)

Uit *Pièces de Fantaisie* Op. 51:

Nr 2 Andantino

Eugène Reuchsel (1900-1988)

Uit 'La Vie du Christ'

Evocation d'après l'Évangile de St-Luc:

L'Annonciation - La Nativité

Herman van Vliet (geb.1941)

Koraalfinale

De Prelude en Fuga in G is één van **Bach's** meest uitbundige en feestelijke orgelwerken. Bach schreef het voor zijn zoon Wilhelm Friedemann, die het speelde op een proefspel voor de Sophienkirche in Dresden. **Balbastre** was tijdens zijn leven een zeer bekend en vooral populaire organist en componist. Wanneer hij ergens speelde ontstonden er altijd verkeersproblemen. Er was dan met paard en kar geen doorkomen aan in de kleine straatjes rond die kerk. De aartsbisschop legde hem in de kerstperiode zelfs een speelverbod op, omdat de kerkgangers duidelijk niet meer voor de mis kwamen, maar een gratis concertje wilden meepikken.

De twee werken van **Mendelssohn** zijn beide geen originele orgelwerken. Het Präludium und Fuge in e is voor piano en het Scherzo uit 'A Midsummer Night's Dream' is voor orkest geschreven. Beide werken zijn uitstekend op orgel te spelen en overtreffen in kwaliteit zelfs de meeste van Mendelssohn's orgelwerken.

Ter gelegenheid van het 40 jarig jubileum van het Haags Orgel Kontakt werd een compositieopdracht verleend aan **Johann Th. Lemckert**. De componist gebruikte hiervoor het oude lied 'Gildebroeders maakt plezier...'.
De, ten onrechte zelden gespeelde, Orgelchoräle opus 39 van **Flor Peeters**, zijn geschreven in 1937. In het rustig voortbewegende 'Uns ist geboren ein Kindelein' wordt de melodie gespeeld met het Dulciaan 8' register van het rugwerk.

De Haarlemse organist, componist en pedagoog **Jacob Bijster** schreef in 1948 de variaties over het kerstlied 'Komt, wilt u spoeden naar Bethlehem'. Het is een manualiter werk (er komt dus geen pedaalpartij in voor). Het is een typische Bijstercompositie: veel chromatiek en spannende harmonieën! In de laatste variatie klinkt het 'spoeden' heel illustratief doordat de muziek steeds meer versnelt. Als afsluiting van het concert klinkt het overbekende kerstkoraal: 'In dulci júbilo', triomfantelijk getoonzet door Johann Sebastian Bach.

Dirk Out (1949) behaalde het solistendiploma voor orgel aan het Sweelinckconservatorium te Amsterdam. Zijn leraren waren Simon C. Jansen, Klaas Bolt en Bernard Bartelink. Op het eerste César Franckconcours in 1976 in Haarlem behoorde hij tot de prijswinnaars. Van 1991 tot en met 2011 was hij directeur van het Kunstencentrum Velsen in IJmuiden. Hij maakte concertreizen door o.a. Engeland, Frankrijk, Duitsland, Zwitserland, Tsjechië, Zweden, Canada en de Verenigde Staten. In 2005 werd hij onderscheiden door de *l'Académie Française Arts, Sciences et Lettres* vanwege zijn verdiensten voor de Franse orgelcultuur. Van 1983 tot 2010 was hij vaste organist in de Vijverwegkerk in Bloemendaal (Radio Bloemendaal). Op dit moment speelt hij regelmatig kerkdiensten in IJmuiden (Nieuwe Kerk), in de PKN kerken in Bloemendaal/Overveen en in de Grote Kerk in Naarden. Hij is voorzitter van de werkgroep Internationaal César Franck Concours, dat eenmaal in de drie jaar plaatsvindt in Haarlem.

Programma 27 december 2014 **Dirk Out** (Haarlem)

Johann Sebastian Bach (1685-1750)

Prelude en Fuga in G, BWV 541

Claude-Bénigne Balbastre (1724 - 1799)

Noël 'Où s' en vont ces gais bergers'

Felix Mendelssohn Bartholdy (1809 - 1847)

Präludium und Fuge in e, opus 35 no 1

(orgelbewerking: Reitze Smits)

Scherzo

(Uit 'A Midsummer Night's Dream',

orgelbewerking: Jørgen E. Frederiksen)

Johann Th. Lemckert (* 1940)

'Haagse Gildebroeders', Suite voor orgel

Lied - Entrée, Grand Plein Jeu - Duo -

Récit de Cromorne - Caprice - Prière -

Dialogue - Epilogue

Flor Peeters (1903 - 1986)

Uit 'Zehn Orgelchoräle', opus 39:

'Uns ist geboren ein Kindelein'

Jacob Bijster (1902 - 1958)

Variaties over

'Komt, wilt u spoeden naar Bethlehem'

Johann Sebastian Bach

In dulci júbilo, BWV 729

